

לְהִתְרַעַם לְפָנַי קוֹנוֹ, עַל דִּאֲתַעְבֵּר מַגִּיחַ הַהוּא שׁוֹלֵטֵנָא דְשִׁמְשָׁא, הִדָּא הוּא דְכִתִּיב, וַיִּלְךְן שָׁם. כְּמָה דְאֵתְ אָמַר (שְׁמוֹת טו כד) וַיִּלְוֵנוּ הָעָם עַל מִשָּׁה, לְשׁוֹן תְּרַעוּמוֹת. וְלָמָּה, מִפְּנֵי כִי בָא הַשִּׁמְשׁ, דִּאֲתַעְבֵּר מַגִּיחַ וְאֲתִיחִיבַת לַעֲשׂוֹ.

כְּמָה עֲשָׂה יַעֲקֹב, הַתְּחִיל בּוֹכָה. מִיָּד וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מֵרָאשׁוֹתָיו, כְּדִי לְצַעַר נַפְשׁוֹ. פִּיּוּצָא בְּדָבָר (שֵׁם יז ב) וַיִּקְחוּ אֲבָן וַיִּשְׂימוּ תַחְתָּיו וַיִּשָּׁב עָלֶיהָ.

וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם, אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲבָן אַחַת מִמֶּשׁ הִיְתָה. מִשְׁמַע דְּכִתִּיב מֵאֲבָנֵי, וְלֹא אֲבָנֵי. כְּמָה דְאֵתְ אָמַר מִבְּנוֹת הַפְּנַעְנֵנִי, וְלֹא אָמַר אֶלָּא אַחַת. הִדָּא הוּא דְכִתִּיב, (בְּרַאשִׁית כד ב) אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לְבָנֵי מִבְּנוֹת הַפְּנַעְנֵנִי, אַחַת מֵהֶן. (ע"כ מדרש הנעלם)

רַבִּי זִירָא עָאל קָמֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְךָ, אֲשֶׁפְּחִיחַ דִּהְוָה יְתִיב, וְעִינָוִי נִבְעִין מֵיָא, וְהוּוּ מְרַחֵשׁ בְּשִׁפּוֹתֶיהָ וּבְכִי, חֲזַר לְאַחֲרוּי רַבִּי זִירָא. אָמַר לְשִׁמְשִׁיָּה, מַאי הָאֵי דִּיתִיב מֵר וּבְכִי, אָמַר תְּרִי זְמַנִּי עֵיילִינָא לְקַרְבָּא גְבוּי, וְלֹא יְכִילִנָא. עַד דִּהְוּוּ יְתַבִּי, חֲמוּן לִיָּה דְעָאל לְאַדְרִיָּה, עַד דִּנְחַת, הָוּוּ קָלִיָּה אֲזִיל בְּבֵיתָא וּבְכִי.

שָׁמַע דִּהְוָה אָמַר, אֲבָנָא אֲבָנָא, אֲבָנָא קְדִישָׁא עֵילָאָה עַל כָּל עֲלָמָא, בְּקִדּוּשְׁתָּא דְמֵאָרְךָ, זְמַנִּי בְּנֵי עַמְמֵיָא לְאַתְזִלְזִלָּא בְּךָ, וְלֹאֲוֹתְבָא גּוֹלְמֵי מְסֻאֲבִין עֲלֶךָ, לְסֻאֲבָא אַתְרָךָ קְדִישָׁא, וְכָל מְסֻאֲבִין יִקְרַבּוּן בְּךָ, וְוִי לְעֲלָמָא בְּהֵהוּא זְמַנָּא.

נְחַת וַיְתִיב בְּסוּלְסָלְנִיָּה, אָמַר רַבִּי זִירָא לְשִׁמְשִׁיָּה, זִיל וְאִימָא לִיָּה לְמַר, אֵי אֵיעוּל קָמִיָּה. עָאל שִׁמְשִׁיָּה, אָמַר הָאֵ רַבִּי זִירָא הָבָא, לָא אֲשַׁגַּח בִּיָּה, וְלֹא זְקִיף עֵינּוּהִי.

שִׁלְטוֹן שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ. זֶהוּ שְׁפָתוּב וַיִּלְךְן שָׁם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת טו) וַיִּלְוֵנוּ הָעָם עַל מִשָּׁה, לְשׁוֹן תְּרַעוּמוֹת. וְלָמָּה? מִפְּנֵי כִי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהֶעֱבֵר מִפְּנֵי וּנְתַן לַעֲשׂוֹ.

כְּמָה עֲשָׂה יַעֲקֹב? הַתְּחִיל בּוֹכָה. מִיָּד וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מֵרָאשֵׁיתוֹ, כְּדִי לְצַעַר נַפְשׁוֹ. פִּיּוּצָא בְּדָבָר (שֵׁם יז ב) וַיִּקְחוּ אֲבָן וַיִּשְׂימוּ תַחְתָּיו וַיִּשָּׁב עָלֶיהָ.

וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם - אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲבָן אַחַת מִמֶּשׁ הִיְתָה, מִשְׁמַע שְׁפָתוּב מֵאֲבָנֵי וְלֹא אֲבָנֵי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מִבְּנוֹת הַפְּנַעְנֵנִי, וְלֹא אָמַר אֶלָּא אַחַת. זֶהוּ שְׁפָתוּב (בְּרַאשִׁית כב) אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לְבָנֵי מִבְּנוֹת הַפְּנַעְנֵנִי, אַחַת מֵהֶן. (ע"כ מדרש הנעלם)

רַבִּי זִירָא נִכְנַס לְפָנַי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְךָ. מֵצָא אוֹתוֹ שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב, וְעִינָיו נֹבְעִים מִיָּם, וְהִיָּה מְרַחֵשׁ בְּשִׁפְתוֹתָיו וּבְכֹכָה. חֲזַר לְאַחֲרוּי רַבִּי זִירָא. אָמַר לְשִׁמְשׁוֹ: מַה זֶּה שְׁיֹשֵׁב מֵר וּבּוֹכָה? אָמַר: פְּעַמִּים נִכְנַסְתִּי לְקָרֵב אֵלָיו, וְלֹא יְכַלַּתִּי. בְּעוֹדִם יוֹשְׁבִים, רָאוּ אוֹתוֹ שֶׁנִּכְנַס לְחֲדָרוֹ. עַד שֶׁיָּרַד, הִיָּה קוֹלוֹ הוֹלֵךְ בְּבֵית וּבּוֹכָה.

שָׁמַע שֶׁהִיָּה אוֹמֵר: אֲבָן אֲבָן, אֲבָן קְדוּשָׁה עֵלְיוֹנָה עַל כָּל הָעוֹלָם, בְּקִדּוּשַׁת רַבּוּנְךָ, עֲתִידִים בְּנֵי הָעַמִּים לְהַזְדַּלֵּל בְּךָ וּלְהוֹשִׁיב גְּלָמִים טְמֵאִים עֲלֶיךָ לְטַמְּא אֶת מְקוֹמְךָ הַקְּדוֹשׁ, וְכָל הַטְּמֵאוֹת יִקְרִיבוּ בְּךָ. אוֹי לְעוֹלָם בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן.

יָרַד וַיִּשָּׁב בְּכִסְאוֹ. אָמַר רַבִּי זִירָא לְשִׁמְשׁוֹ: לָךְ וְאָמַר לוֹ לְמַר, אִם אֲכַנְס לְפָנָיו? נִכְנַס שִׁמְשׁוֹ, אָמַר: הִנֵּה רַבִּי זִירָא פָּאן. לֹא הִשְׁגִּיחַ בּוֹ, וְלֹא הָרִים עֵינָיו.